

INAUGURACIÓ DE LA JORNADA EN COMMEMORACIÓ DE L'ANY DARWIN

Palau del Parlament, 25 de maig de 2009

Molt bon dia, senyor director general, representants del Departament d'Educació, senyores i senyors, joves, com a president del Parlament, em complau donar-vos la benvinguda a la seu del poder legislatiu de Catalunya, que avui s'honora d'acollir aquesta jornada, en doble sessió, en commemoració del bicentenari del naixement de Charles Darwin, i el cent cinquantè aniversari de la publicació de "L'origen de les espècies", un acte impulsat pel Departament d'Educació i el Museu de Ciències Naturals, a qui vull felicitar per la iniciativa.

Educació i ciències naturals són, de fet, dos àmbits en què la influència de Charles Darwin és present avui, i de manera evident i explícita en les ciències naturals. La teoria sobre l'origen de les espècies, la teoria evolutiva, va tenir una incidència transcendental en la biologia, amb ramificacions, també, en altres ciències de la vida. Però la importància de Darwin, la seva petjada en el món actual, va bastant més enllà.

Hi han idees que transformen el pensament social, que aporten una nova manera d'observar la vida, que generen veritables revolucions de pensament humà. La revolució que representa el darwinisme s'explica perquè les seves conclusions entren en el terreny de la mateixa identitat humana. La seva teoria de l'origen de les espècies va afectar i va transformar conceptes arrelats des de feia segles, que regien les societats occidentals del segle XIX. Per tant, ben bé podem dir que Darwin va canviar el món.

"L'origen de les espècies" va donar una nova perspectiva a preguntes existencials que tots alguna vegada o altra ens hem fet a la vida: d'on venim?, quin paper tenim els éssers humans en aquest planeta?...

I com en el cas de les ciències naturals, els efectes de la seva teoria tingueren ramificacions en nombrosos àmbits del pensament social. Travessar la porta de coneixement que va obrir Darwin va significar un xoc per a les persones de la seva època; obligava, per exemple, a replantejar el pensament teològic, a revisar

un punt tan transcendental com el paper de Déu en la creació. En conseqüència, semblava el dubte, i amb el dubte, la ferotge oposició dels que no volien acceptar una idea que els canviava la concepció que tenien de Déu, de l'home i de la vida al nostre planeta.

En aquest sentit, en el fet de posar en dubte una idea que pocs s'atreuen a qüestionar, i que, de fet, originava també tant de conflicte, Darwin esdevé exemple, esdevé referent.

Ell mateix feia referència a Galileu, que resseguint altres teories precedents, havia qüestionat que el sol i la resta de planetes girassin al voltant de la Terra, amb el consegüent xoc que això significava per a un pensament religiós que situava l'home al centre de l'univers. Darwin, resseguint també altres descobriments, viatjant, observant, pensant, va plantejar la teoria evolutiva, és a dir, va qüestionar que hi hagués un ésser suprem que hagués creat al nostre voltant un paisatge d'espècies vives i que l'home fos el centre de la vida al planeta.

A risc de patir el rebuig i l'oposició dels que no volien acceptar-ho, Darwin va proposar i va transformar el coneixement de la humanitat sobre ella mateixa i sobre el que ens rodeja.

En combatre la resistència del pensament dominant, la seva figura esdevé símbol de ciència, de coneixement, de recerca de la veritat.

I això em porta a remarcar la importància dels valors que ell ens va llegar amb el seu exemple, amb els seus actes, valors i actituds que, si formen part de vosaltres, us poden fer un gran servei a la vostra vida.

Darwin és un exemple d'esperit crític, d'inquietud científica, de constància, de rigor. Observar, preguntar, preguntar-se, pensar, formar-se un criteri propi, sense seguir cegament allò establert.

Cercar la veritat i, alhora, acceptar que no la tenim tota, ser conscients que també podem estar equivocats i ser capaços de corregir, són actituds necessàries en la recerca científica, però són aplicables, són importants, a tots els àmbits de la vida, a tots.

Per exemple, ja que avui sou al Parlament: són un requisit per fer de la política una eina de progrés humà, i permeteu-me que m'expliqui.

Hi han enquestes recents que insisteixen en el descontentament polític de gran part de la nostra societat. Potser alguns de vosaltres també teniu un concepte negatiu de la política. No us equivoqueu: la política és el procés de presa de decisions d'una comunitat. Podeu tenir millor o pitjor opinió i concepte dels representants polítics o del sistema polític, però la política en si –en sigueu conscients o no–, determina el vostre present i, sobretot, el vostre futur.

Les hores d'estudi, el que podeu estudiar i on ho podeu fer, la llengua en què ho feu, les opcions de transport, la conservació del paisatge, del medi ambient, la vostra salut, les opcions de treball, d'oci, d'habitatge algun dia... Tot, gairebé tot, està determinat per decisions polítiques.

Per tant, permeteu-me un consell que segur que haureu sentit molts cops: no us desentengueu de la política o altres prendran les decisions per vosaltres..., i si és així podria ser que no us agradessin, les decisions que prenguin.

Si voleu que la política funcioni, que la democràcia funcioni, el pitjor que podeu fer és passar de la política. Si m'ho permeteu, fem la translació. El que us convé fer és el que feia Darwin: observar, preguntar, preguntar-vos, crear-vos opinió pròpia des del coneixement i des de la reflexió, i no limitar-vos a creure i repetir el que us diguin sense criteri propi. O com diu aquesta xapa que us han donat, fer "I+P". Fer "I+P" no és altra cosa que informar-se i participar.

Fer I+P és informar-se i implicar-se en el que passa a la vostra escola, al vostre institut, al vostre barri, al vostre poble, a la vostra ciutat, al vostre país, al vostre món. És no tancar-vos en vosaltres, és defugir l'individualisme extrem, tan corrent aquests dies. És entendre que no estem sols, que el món en què vivim i en què viurem és cosa de tots. És entendre que els problemes dels que ens envolten d'una manera o altra ens acabaran afectant també. També ens afectaran els reptes i les il·lusions dels altres.

Mireu, tots sabeu que en aquests moments hi ha una crisi molt important. Doncs, en gran part, aquesta crisi l'ha portat justament l'excés d'individualisme, l'afany d'interessos particulars multiplicats arreu del món.

Cal entendre que tots formem part d'una gran xarxa en què tots estem connectats, que el que fa cadascú de nosaltres incideix en la resta. Les crisis, i les solucions a les crisis, les construïm entre tots, per acció o per omissió, pel que fem o pel que no fem, pel que deixem de fer.

Veureu, diuen els experts, que per produir millor cal R+D+I –recerca, desenvolupament i innovació–, doncs perquè la societat funcioni millor, perquè ens organitzem millor tots plegats, per prendre les millors decisions polítiques, ens cal, precisament, I+D. Ens cal que els joves d'ara esdevingueu ciutadans capacitats políticament, que ajudeu a fer que la política, com a concepte, sigui millor, que la democràcia, doncs, funcioni cada dia més bé.

Hi insisteixo: I+D. Observeu, pregunteu, pregunteu-vos, reflexioneu, impliqueu-vos, no us limiteu a creure i repetir el que us diguin sense que tingueu criteri propi. Cerqueu la veritat.

Per últim, molt ràpidament, un darrer apunt de reflexió. Darwin va cercar els orígens, va donar una resposta al passat, i en fer-ho va canviar el present i el futur de la humanitat.

A la història hi han sovint les claus del present i del futur. Sense la història ens manca alguna cosa. En qualsevol àmbit de la vida en què vulgueu avançar, informeu-vos del que ha passat, del que ha tingut lloc abans. Us ajudarà, i molt, a entendre el present i a prendre les millors decisions.

Gràcies per endavant per les vostres aportacions, per la vostra presència avui aquí, al Parlament de Catalunya, i que tingueu una molt bona jornada.

Molt bon dia.